

Anvisningar och modellexempel för fiskodlingsanläggningarnas plan för biosäkerhet

Projektet har fått stöd av den Europeiska
havs- och fiskerifonden

- Lagstiftningen om fiskhälsa förnyades den 21.4.2021. Beskrivningen av egenkontroll som tidigare krävdes har ändrats till en plan för biosäkerhet och den innehåller nya krav.
- En plan för biosäkerhet ska göras vid alla de vattenbruksanläggningar av vilkadet krävs godkännande av Landskapsregeringen / Livsmedelsverket

- En plan för biosäkerhet är en dokumenterad plan var man definierar de vägar via en sjukdomsalstrare kan komma in i en djurhållningsplats och sprida sig; man tar där i beaktande djurhållningsplatsens speciella egenskaper och identifierar de åtgärder med vars hjälp de identifierade biosäkerhetsriskerna kan minskas.
 - Planen ska ge en klar bild av den biosäkerhets- och hygienpraxis som används vid anläggningen
 - Med planen för biosäkerhet övervakar och säkerställer företaget själv produktionens säkerhet ur en fiskhälsosynpunkt.

- Med biosäkerhetsåtgärder avses en av företaget själv utförd systematisk och fortgående tillsyn av produktion och produktionsutrymmena.
 - Målsättningen med biosäkerhetsåtgärderna är att identifiera och avväga de risker som är väsentliga för den egna verksamheten och att definiera åtgärder och mekanismer för att hindra och avlägsna dessa risker.
- I bokföringen gällande planen för biosäkerhet ska man bokföra alla de åtgärder som utförs vid anläggningen/företaget. Därigenom får den övervakande hälsomyndigheten en omfattande bild av verksamheten och kan jämföra krav och författningar med den förverkligade verksamheten.

Med en noggrann plan för biosäkerhet och en gedigen dokumentation kan man vid behov visa att fiskodlingsanläggningen har agerat sakligt gällande fiskhälsa, livsmedelssäkerhet och miljön.

Plan för biosäkerhet måste anmäla:

- Djurhållningsplatsens uppgifter och tillstånd samt ansvariga personer
- djurhållningsplatsens läge och en beskrivning av utrymmena
- art, klass och mängd (antal, volym eller vikt) för de vattenbrukets djurarter vid djur-hållningsplatsen som är av vikt för att djurhållningsplatsen ska kunna godkännas
- anläggningens uppgifter om sjukdom och sjukdomsklasser
- djurhållningsplatsens typ och en beskrivning av verksamheten
- övriga uppgifter om djurhållningsplatsens tillvägagångssätt som är nödvändiga för att fastställa djurhållningsplatsens risk
- djurhållningsplatsens inkommande och utgående vattenströmmar
- djurhållningsplatsens biosäkerhetsåtgärder

Vid planen för biosäkerhet bör följande biosäkerhetsåtgärder beaktas:

- Anläggningens desinficeringspunkter
- Om det vid samma anläggning finns flera verksamhetsenheter bör dessa separeras från varandra med behövliga hygienslussar (t.ex. kläckeri, yngelanläggning, odlingsanläggning).
- Personalens arbetskläder ska endast användas vid anläggningen och de ska tvättas och desinficeras regelbundet.
- Anläggningarna får inte dela på samma redskap men om detta inte går att undvika bör redskapen rengöras och desinficeras på korrekt sätt.
- Onödiga besök till djurhållningsplatserna bör undvikas. Möjliga besökare måste övervakas och de bör antingen bära skyddskläder och skyddsskor som tillhandahålls på djurhållningsplatsen eller vid ankomst och avresa rengöra och desinficera alla de skyddskläder och skyddsskor som de tar med sig till djurhållningsplatsen, om det inte är frågan om engångskläder och skor.
- Död fisk måste avlägsnas och omhändertas på ett säkert sätt från alla produktionsenheter minst en gång om dagen. Med detta säkras man att risken för sjukdomar hålls på lägsta möjliga nivå.
- Anläggningens redskap bör enligt möjligheter rengöras och desinficeras vid slutet av varje produktionscykel.
- Om en anläggning tar emot romkorn från en annan anläggning och om det är biologiskt möjligt ska rom och alla romförpackningar desinficeras eller omhändertas på ett biosäkert sätt.
- Information om förarnas rengöring och desinfektion ska verifieras innan fisk lastas eller lossas vid djurhållningsplatsen.

För att definiera riskerna som djurhållningsplatsen orsakar bör man ta i beaktande följande saker:

- åtgärder med vilka man förebygger spridning av djursjukdomar till djurhållningsplatsen
- åtgärder med vilka man uppföljer djursjukdomar vid djurhållningsplatsen
- åtgärder vid djurhållningsplatsen som utförs på grund av misstanke av djursjukdom
- åtgärder vid djurhållningsplatsen som utförs på grund av konstaterad sjukdom
- åtgärder med vilka man förebygger spridning av djursjukdomar vid djurhållningsplatsen
- åtgärder med vilka man förebygger spridning av djursjukdomar från djurhållningsplatsen till nedre/omgivande vattendrag och till övriga djurhållningsplatser samt till vilda fiskbestånd.
- omhändertagning av död och sjuk fisk
- beskrivning av den information som ska finnas i bokföringen av djurhållningsplatsens verksamhet (t.ex. skötseln av vattenbruksdjuren och andra åtgärder som vidtagits på djuren, dödlighet, bokföring av djur som införs och lämnar anläggningen, könsceller samt renhållning vid djurhållningsplatsen)

Planen för biosäkerhet bör också utreda hur man registrerar och förvarar information om eventuella undersökningar som utförts efter observerad ökad dödlighet eller misstänkt förekomst av sjukdom.

Anmälningsskyldighet för djursjukdomar

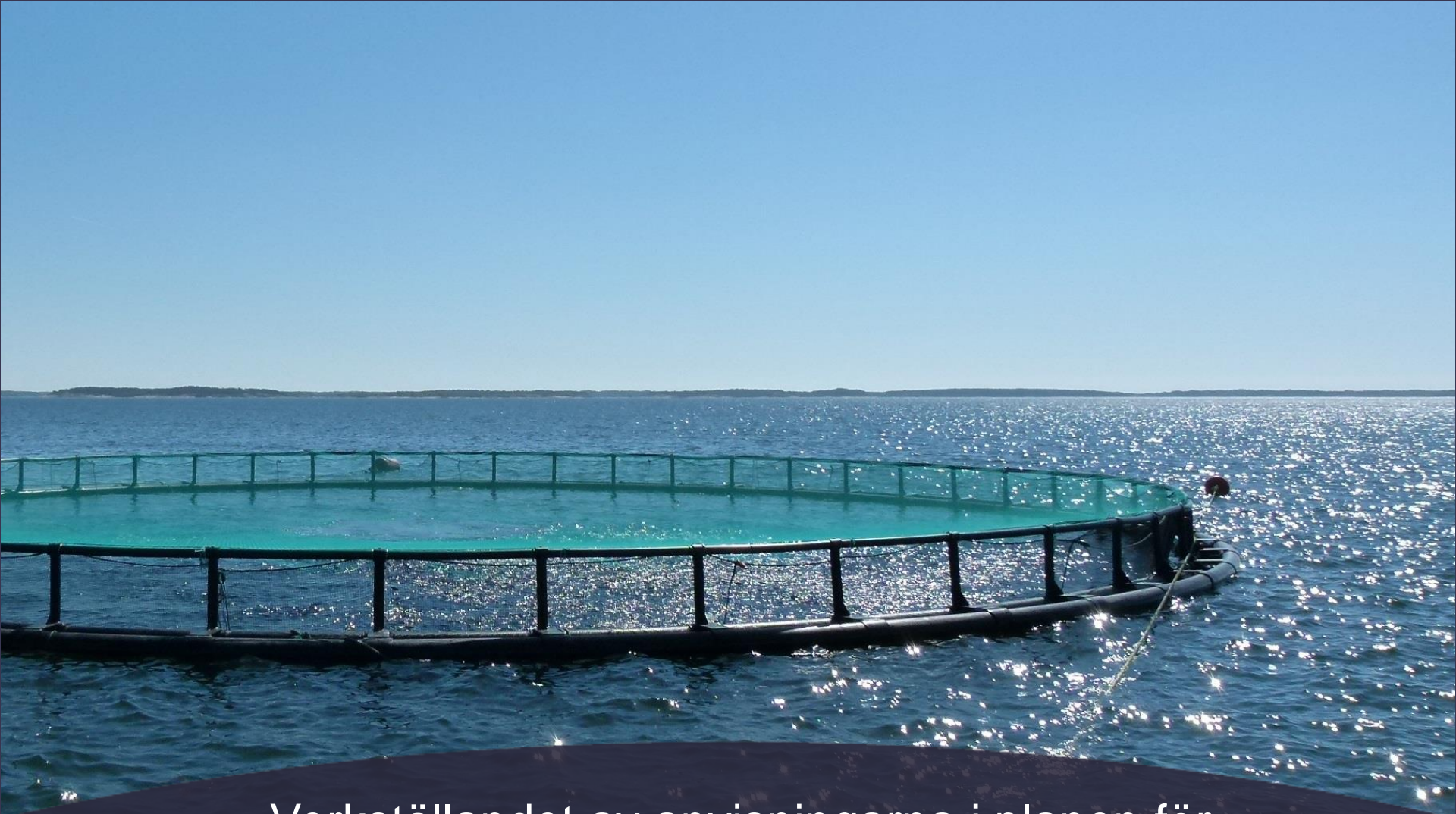
Aktörerna har en skyldighet att övervaka förekomsten av sjukdomar:

- de fiskar som aktörerna ansvarar för ska hållas under observation med tanke på sjukdomar och beteende
- möjliga förändringar som orsakar misstanke om fisksjukdom ska noteras och hållas under observation
- avvikande dödlighet och andra tecken på allvarlig sjukdom ska identifieras.

Om fiskodlare eller anställd misstänker eller konstaterar att en fisk har en sjukdom ska hen anmäla om detta åt kommunalveterinär eller regionförvaltningsverket.

Risicanalys för fisksjukdomar vid fiskodlingsanläggningar

- Anläggningarna ska vid sin verksamhet gå igenom möjliga rutter för sjukdomsöverföring och riskerna för dessa. En medvetenhet om potentiella överföringsrutter är viktig vid utvecklandet av en fungerande biosäkerhetsplan! Utgående från slutsatserna i risicanalysen upprättas en plan som förbereder anläggningen för de största riskerna och man utvecklar därigenom anläggningens verksamhet.
 - Det första man gör är att identifiera alla möjliga risker och potentiella hot som kan uppkomma, eftersom man endast kan förbereda sig mot hot som är identifierbara.
 - Det lönar sig att utföra arbetet i etapper, till exempel: inkommande fisktransporter - överföring av infektionssjukdomar via vatten (vildfisk, utplanteringar, transportverksamhet), personalkompetens etc.
 - När anläggningen är medveten om potentiella hot i förväg, vilka är då de tillgängliga medlen vid anläggningen då man förbereder sig för risker?
 - (En fiskodlare gör detta i sitt dagliga arbete, men en dokumentering är till stor hjälp vid genomförandet.)

Verkställandet av anvisningarna i planen för biosäkerhet ska uppföljas regelbundet och åtgärderna ska dokumenteras. Verkställandet av planen uppföljs också vid kommunalveterinärens inspektionsbesök.

Guide för biosäkerhet

I denna guide finns anvisningar och modellexempel för fiskodlingsanläggningarnas planer för biosäkerhet.

Finlands Fiskodlarförbund rf har samarbetat med Livsmedelsverket som är övervakande myndighet och har bistått med råd gällande anvisningar och modeller.

Guide för biosäkerhet

Anvisningar och modellexempel för fiskodlingsanläggningarnas plan för biosäkerhet

Projektet har fått stöd av den Europeiska havs- och fiskerifonden.

Plan för biosäkerhet *(exempel)*

FÖR MATPRODUKTIONSANLÄGGNING INOM BRACKVATTENOMRÅDET

1. **Uppgifter om företaget och om ansvariga personer**
2. **Information om anläggningen samt odlingsenheter**
 - 2.1. Beskrivning av företaget/anläggningens och odlings enheternas verksamhet
 - 2.2. Beskrivning av anläggningens vattenförsörjning
 - 2.3. Renseri
3. **Bokföring/dokumentation som krävs vid förordningar om fiskhälsa**
 - 3.1. Bokföring av hanterad fisk
 - 3.2. Bokföring av medicinering
 - 3.3. Övrig bokföring
4. **Anskaffning av fisk**
 - 4.1. Fisk eller rom som anskaffas från en annan anläggning/annat företag
 - 4.2. Anskaffning av fisk eller rom till anläggning från naturen
 - 4.3. Mottagning av fisk
5. **Tillsyn och uppföljning av fiskhälsa**
 - 5.1. Övervakning av ~~av~~ fisk
 - 5.2. Åtgärder vid misstanke av smitta
 - 5.3. Åtgärder efter att smittan fastställts
 - 5.4. Myndigheternas inspektions- och rådgivningsbesök
6. **Behandling av döda fiskar**
7. **Flyttandet av fisk vid och från anläggningen**
 - 7.1. Transportbegränsningar
 - 7.2. Transportutrustning och transportförhållanden
 - 7.3. Flyttandet av fisk inom ett företag
 - 7.4. Övriga fisktransporter och flyttandet av fisk
8. **Allmän hygien vid anläggningen**
 - 8.1. Personalens arbetsmetoder vid anläggningen
 - 8.2. Fiskodlingsutrustning
 - 8.3. Foder och utfodring
9. **Utbildning**
10. **Uppskattning av risk**
11. **Uppdatering av planen för biosäkerhet**

Bilagor:

- Bokföring om åt fiskar utförda åtgärder
- Bokföring om döda (borttagna) fiskar
- Bokföring om fisktransporter in och ut ur anläggningen

Tack!

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

EUROOPAN MERI- JA KALATALOUSRAHASTO
SUOMEN TOIMINTAOHJELMA
2014-2020

Suomen
Kalankasvattajaliitto ry